

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 4. septembra.

Pod naslovom „Nette Gesellschaft“ pri naša organ ljubljanskih birokratov in renegatov „Laib. Tagblatt“ članek o volitvi deželnega poslanca za ljubljansko mesto. Dolzega spisa kratka smisel je očitane, da smo se mi svobodomiselnih Slovenci zvezali s klerikalnimi. „Tagbl.“ sodi, da to kaže, kako slabo stoji z našim svobodoljubjem, da nismo dosledni v načelih itd.

Fraze!

Kolikokrat smo že povedali, da nam je narodnost prva, da je naša opozicija najprej narodna, torej vsaka zveza s tistimi nemškimi ali ponemčenimi „ustavoverci“ nemogoča, kateri nas v naših narodnih terjatvah žalijo, kateri nam tujstvo usiljujejo. Čemu s praznimi in otlimi besedami okoli sebe otepati, a ne stvari s pravim imenom imenovati? Svojo slovansko narodnost braniti in ohraniti, to je naša največja doslednost v načelih. Ako je „ustavovercem“ za zvezo z liberalnimi Slovenci, morajo prej Slovanom narodno pravični biti naučiti se; če so prej na kako zblizenje mislili, varali so se, česar pa gotovo nismo mi krivi, mi smo vselej odločno govorili dovolj.

Prej ste nemškutarji (alias ustavoverci) pri vsaki volitvi ščuvali na Slovence s klerikalizmom. Zdaj s tem ne morete, če hočete poštene biti. A to niste. Nobena laž nij očividnejša, nego ako „Tagblatt“ na koncu članka o svoji stranki pravi, da je „tadellos in ihren Mitteln, allezeit offen und ehrlich.“ Zavijače resnice, sumničenje, prikrivanje pravega razložka strank in prikrivanje končnih namenov, to je „poštenost“ nemškutarske ali ustavoverne stranke v Ljubljani.

Stvarno samo toliko o tem „Tagblatt“-ovem članku. Le še to naj pristavimo: da, ako se ta nemški list skuša norca delati iz poštenih narodnih volilcev imenovaje meščane gg. Perme, Fabian, Čik in Pajsar — moramo to početje z nevoljo odbiti, kajti rečeni štirje možje so neodvisni volilci, ki državi pošteno svoj davek plačujejo, imajo menda vendar vsaj toliko pravice pri javnih volitvah vmes govoriti, kakor kak vaš komandiran uradnik ali star penzionist, o katerem državna kasa le to ve, da vsak mesec po njen denar prihaja, ne da bi ga dajal.

Kazinsko „konstitucionalno“ društvo je tudi razposlalo posameznim volilcem, posebno vsem 300 uradnikom, oklic in vabilo k volitvi, iz katerega hočemo dve stvari omeniti. Prvi pasus se glasi: „Naši nasprotniki (namreč mi Slovenci Ur.) pred kratkim še po navidez nespravipljivih nasprotjih razdvojeni, zedinili so se zdaj“ itd. Tu nij omeniti drugega, nego kar smo že gori rekli: nas veže in mora vezati samo narodna vzajemnost in zajednost, zato ima pa tudi ta volitev odločno in samo in izključivo narodni karakter. Protivniki vedoma lažejo („tadellos in ihren Mitteln“ kdo se smeje?), ako volitvi dajejo drugo barvo in drugo označenje.

Konec omenjenega volilnega vabila pak presega s svojo aroganco vse meje; pravi se namreč, da gre pri volitvi kandidata ljubljanskih birokratov in renegatov „za čast ljubljanskega mesta.“ Torej ljubljansko kazinsko konstitucionalno društvo si drzne s tem reči, da bi bilo nečastno za ljubljansko mesto, ako je izvoljen drug svobodomiseln mož, in ne g. Robert Schrey, postavljen od c. kr. birokratov, kateri bodo

morali z isto „überzeugungstreue“ glasovati za drugega Belkredija, kadar pride, kakor jih šefi zdaj gonijo na volišča, usiljevat poslanca meščanom, ki davke plačujejo in ne žive od države.

Kakor iz vsega vidno, delajo naši protivniki močno in z vsemi pomočki. Naj tudi Slovenci in vsi meščanje, ki nečejo, da vlada nad nami vedno birokratska klika, vse moči napno in živo agitirajo, da zmaga naš narodni kandidat dr. Moše. V teh dveh dneh, ki nas še od volitve ločita, da se še jako mnogo storiti, le mlačni ne bodimo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. septembra.

Ustavoverni časniki ne morejo zakrivati strahu, katerega jim prouzročuje cesarjevo potovanje v zlato Prago. Psujejo Čehe po najgršem načinu, sumničijo češki narod in njegove voditelje zlasti pa se strašno jeze nad češkimi zastopi, da sklepajo adrese do cesarja. Da bi pa svoji stranki ne vzeli vsega poguma, si dajo iz Prage poročati, da bo de ministerski predsednik cesarja spremljal. Če se to res zgodi, je vsaj knez Auersperg precej pri roki, da poizve sklepe cesarjeve o spremembah ministerstva. Dalje vedo ustavoverni listi povedati, da bodo vse adrese ministerstvu oddane, da z njim ravna „po ustavnem potu.“ Deželni maršal knez Karlos Auersperg je uže tudi spisal svoj govor, s katerim bode na čelu deželnega odbora cesarja pozdravil. Čudno pa je, da se ta govor, še predno je govorjen bil, po svojem glavnem zapopadku bere v dunajskih časnikih. Mar je knez Auersperg češki vladar, da tako mogočno postopa?

Graški škof Zwerger je res na cedilu ostal s svojim opomiumom do duhovnikov se-

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

„To se nij na enkrat prigodilo, ampak vsacega je posebej nesreča zadela; najprej očeta „in hčer mnogo let pozneje,“ je vzdihnila Enefa. „Moj praotec je bil jako razglašen široko in daleč zavoljo svojih znatostij. Njega dni je to še kaj veljalo, zdaj pa imajo se ve da ljudje to, kar je „vdano“, za vraže in le to je pri njih pravo, kar je v knjigah. Zdaj uže človek več človeku veruje nego duhu, s katerim ga bog od zgoraj obdaruje. — Morda nij bilo nobenega dne v letu, da bi ne bil prisiljen iti na kak pot in ko je prišel domov, ga je zopet čakalo polna veža ljudi, ki so prihajali k

njemu po svēt, zdravilo ali poduk. To se je bilo prě čuditi, odkod so ljudje k njemu popotovali in da so ga v tem hostnem zatišji srečno našli. Pa glas prave modrosti, če jese tudi v tihoti in skritosti vžival, se vendar le daleč razlega, tako to ureduje bog. Moj praočje je imel pri sebi po dnevi in po noči vrečo in v tej vreči dve mrtvaški glavi, ena od Čeha, druga od Nemca. Ti glavi sti bili od davno v naši rodbini dedina, prihajali sti od ustanovnika naše rodovine, kateri jih je prinesel iz Prage sem v to puščavo, ter se z njimi posvetoval o prihodnjih in minolih rečeh. Češka črepinja je razkladala, kdor jo je znal vprašati, to, kar se godi na Češkem in kar se bo godilo in nemška mu je zopet razložila vse v tujih narodih. Zraven tega je pa znal dedčkov oče, živinsko govorjenje, jěl je namreč vsak petek gadovo meso. Enkrat je bil grozno daleč poklican, sam bog ve kam. Mlada žena ga še nij hotela na tako daljni pot

pustiti; bala se je zanj, da bi se mu v teh pustih gozdih, s katerimi se je moral ubijati, česa ne zgodilo — bili so polni „škodcev“ vidnih in skritih. Ali njega je nekaj čudno sililo na ta pot; vleklo ga je proč, jokajoči ženi se nij dal obdržati ter šel na pot. Grofovski grad je to bil, kjer so hoteli njegove pomoči. Stanoval je na njem star grof z mlado in prekrasno hčerjo. Ko je prišel na grad, je bil takoj počasten in na to k grofa peljan. Žalosten je sedel stari gospod na stolu s pozlačenim naslovom, a doteknil se nij vina, ki je stalo pred njim v velikem srebrnem kelihu, in z mnogimi vzdihmi je začel mojemu praotcu razkladati, zakaj ga je k sebi poklical. Edina njegova hči je bila vsa potrta od neizrekljive žalosti, iz katere je nij mogel nihče niti za trenotek prebuditi; bati se je bilo prě, ako ne bo hitro kakšne pomoči, da bode v tej strašni žalosti umrla. Neki huzarski dostojanstvenik jej je „narredil“, ko je ležal s svojo vojsko na tem

kovske škofije, kajti letos je še enkrat toliko duhovnikov kakor lani vložilo prošnje za podporo iz državnega podpiralnega fonda za duhovnike. Tudi v mariborski škofiji se je množilo število prosilcev. Vemo, da sta mej prosilci tudi dvójica fajmoštra Ramor, Pajk; gotovo sta si zaslužila po svojem izdajstvu slovenskega naroda polu jerbasa Stremayrjevih grošev.

Ogersko ministerstvo začenja pripravljati predloge za prihodnjo sesijo državnega zbora. V prvi vrsti je uredba davkov, ki se bodo nalagali po dokazanih čistih dohodkih. Davkova reforma bode tudi v avstrijskem državnem zboru eden glavnih predmetov posvetovanja.

Vnanje države.

Bruseljski kongres se je razšel. Kar se tiče uspeha, menda je malen. Pred dvema mesecema baje vlade ne bodo še javnosti povedale rezultata sej.

Italijanski vodja stranke Sella je obljubil Minghettiju po dogovoru da bode njegovo ministerstvo podpiral.

Nemci gori v rajhu so 3. septembra praznovali spomin bitve pri Sedanu. V Berlinu so bile velike vojaške parade, celo mesto je bilo okinčano z zastavami in zvečer razsvetljeno.

Dopisi.

Iz Mokronoga na Dolenjskem 2. sept. [Izv. dop.] Mnogo se je nekdanj pri- toževalo v javnih listih na naš trg rekoč: vse je zaspano in nenarodno, in tudi sedaj se še ne moremo oponašati ni s kakim narodnim društvom, akopram bi se lahko ustanovilo vsaj tako potrebno bralno društvo. Vendar se človeku srce nasmeje, če pride čez nekaj let v svoj kraj in vidi, da je mnogo drugače nego je bilo nekdanj; da je tudi v našem trgu nekaj napredek. Vse socialne razmere so se predrugačile, naši tržani čisto zahajajo v kroge kjer se nahaja inteligentnejši svet in se tako po lahkem zavedajo in vne- majo za svojo narodnost in napredek. In kaj je predrugačilo naše tihe stanje? — Petje! Veselo ubrano petje posebno nekateri novjši kvarteti so silno veliko uplivali na naše ljud- stvo; starček je rad vlekel na ušesa lepe glase, krasne naše gospice pa so lahko spre- videle, da imamo tudi mi Slovenci dokaj lepih in miloglasnih pesnij. (Opozorjem naše gos- pice in sploh dekleta naj hero bolj slovenske

knjige.) K petju in — k splošnem prerojenju sta pa mnogo pripomogla gg. „Jaka Šoke“ in „Firsť“. Kako milogenljivi so bili nekateri „Šokevci“ solospjevi nij treba pisati, to vedo naši ljudje: tržani, gospe in gospodične. In baš ta dva gospoda sta odšla proč! — Mi pomilujemo nju odhod tem bolj, ker nam bode pevcev primanjkovalo; vendar se tola- žimo s tem, da bosta tudi v družem kraju slovenske naše domovine po svoji moči baš delala kakor sta tu v svojem kraju predra- mila ljudstvo ter je vnela za lepo stvar za napredek in narodnost. — Zdravstvujta mi srečno!

Iz savinske doline 2. sept. [Izv. dop.] Dne 27. pret. m. bila je v Bra- slovcah konferencija, katere se je udeležilo z g. nadzornikom vred 14 učiteljev iz okra- jev Gornji grad in Vransko. Na dnevnem redu je bilo 11 vprašanj. Izmed vsega, kar bi tudi neučitelje utegnili zanimati, je bilo 6. in 7. vprašanje, namreč: določevanje uč- nega načrta pri nemškem poduku na utrakvističnih narodnih šolah, in učnega na- črta pri eno- in trirazrednih narodnih šolah s slovenskim učnim jezikom z ozirom na priobčene normalne učne načrte. Pred tem se je hotela konferencija skleniti, a dotični referent se je za besedo oglasil in mesto načrtov je sledeče resolucije predložil:

1. Gladek in pravilen usten in pismen izraz je glavni smoter vsake narodne ali ljudske šole, ako sploh v napredek služiti hoče. (§. 51. šol. in uč. reda.)

2. Ta glavni smoter je od narodne šole le v materinem jeziku dosegljiv. V dosego vsakega smotra učnih predmetov narodne šole je potreba, da najmanj dve tretjini šol- larjev primerno stopnjo v znanji in vaji do- sežeti.

3. Da se ta smoter v narodni šoli do- seže in da se zmožnosti učencev v smislu šolske postave (dne 14. maja 1869, §. 1) razvijati morajo, ne sme drugi deželni jezik materinemu jeziku nobene učne ure odvzeti.

4. Spreminjave po na pamet naučenih spisih ne veljajo kot pravo spise, ker niso samostalni izvirni izraz učencev, zatorej se tudi ne smejo šteti kot dokaz zmožnosti v jeziku. (§. 51. šol. in uč. reda.)

5. Ako deželna učiteljska konferencija

v §. 51. šol. in uč. reda določeni smoter v dveh jezikih ali v drugem deželnem jeziku v narodni šoli doseči obljudi, naj se pri bližnji priložnosti vse tiste šole, v katerih učitelji podučujejo, ki so za to glasovali, dobro preiščejo, da se način čudovitnega podučevanja in njegov uspeh, ako šolskim postavam zadostuje, vsem drugim učiteljem v posnemo objavi.

6. Dokler šolske knjige in drugi učni pripomočki terjatvam normalnih učnih na- črtov ne ugajajo ali celó manjkajo, učitelji niso odgovorni za dosego smotrov, ki so v šol. uč. redu določeni.

7. Kadar bodo načela izražena v 1., 2., 3., 4. in 6. resoluciji od merodajnih šol- skih oblasti priznana, je še le mogoče učni načrt z ozirom na smoter veljavno določiti.

Te resolucije so bile še od dveh govor- nikov priporočane in potem so se sprejele enoglasno nespremenjene.

V dveh jezikih ali v drugem deželnem jeziku bi se moral v slovenskih narodnih šolah doseči tist smoter, katerega druge, oziroma nemške šole, samo v materinem je- ziku ne dosežejo lahko. K temu nam je za dva jezika določenih baš toliko učnih ur, kakor nemškim šolam za eden jezik. Sicer je omenjeni za vsako narodno šolo prevažni smoter samo za materini jezik oločen, a vendar se je dotičnim učnim uram nakladal še drugi težji brez ozira na smoter. Od slo- venske mladine se tedaj v narodni šoli nekaj zahteva, kar še nikdar nobena narodna šola s enakimi pogoji in sicer izobraženih narodov nij dosegla. Sedaj, ko je prišel čas, da šolske postave svoj sad na dan sprav- ljati začnó in nam je prilika dana, da tudi svojo besedo vložiti smemo, ne velja, da se take resnice prezirajo, ne velja, da se oči in ušesa zatisnejo in se brez premislica v nemškutarstvo rine. Čas je, da odločno povemo za koliko in kje je račun napačen. Omenjeni smoter je tako važen, da se brez njega vsaka narodna šola spači in zgreši namen, ki jej je po šol. postavi dan, doseči se dá pa le v materinem jeziku. To nam potrjuje pedagogika in skušnja, to nam po- trjuje zgodovino narodov, ki so napredovali v omiki in izobraženosti le s pomočjo svo- jega jezika. Človek, ki v sedanjem času

gradu; učinil je to iz maščevanja, ker nij hotela o njem nič slišati, nego je njegovo ljubezen z zaničevanjem vračevala.

Ko je odjezdil poslal je na njo s groz- nim glasom to nepremagljivo bolezen, ter kričal v sredi grada, da je vsacega kdor je slišal, groza obšla: kdorkoli bode poskušal, gospodični pomagati, bode moral do smrti to obupno otožnost trpeti. In godilo se je na las, kakor je ta „škodnik“ hotel; hiral je gospodična na otožnosti in tugi in vendar še zdaj nij hotela o njem niti slišati, če ravno je bil to človek lepe postave in lepega obraza. Ali bil je zraven teh lastnosti divji pustih mislij, čisto druge vere nego je naša, nikoli nij šel k maši, in duhovnov tudi nij imel v časti. Menim, da je bil to najbrže kak pogan, zato ga je tudi gospodična tako črtila. Grof je iskal po celem svetu pomoči za hčer pri posvetnih ljudeh in pri duhov- nih, a povsod zastonj. Doktorji nijso mogli pomagati, manjkala jim je prava vednost; duhovni se s tem nijso hoteli nič pečati in „pomagači,“ kateri bi bili vedeli za svet, so

se zopet bali, da bi gospodičnina bolezen na nje ne prišla. Uboga gospica je morala torej trpeti, kljub svoji mladosti, krasoti in svojemu zogatstvu, kakor naj ubožnejši in naj grši. In praotec moj, ko je zvedel, kako je bilo gospici „narejeno,“ stresel se je in prvič je hotel komu reči, da mu ne bode pomagal; in baš v tem hipu je prišla k očetu gospodična. Ko je slišala, kdo je in zakaj je na grad prišel, obrnila je k njemu blede osolzeno lice in povzdignila k njemu roke tako prosljivo kakor k dobrodušniku edinemu in zadnjemu. In praotec moj se je pre- strašil njene nadnaravne krasote ter nij mogel ni besedice ziniti; pokimal je le z glavo, da jo ne bode zapustil. In res je nij zapustil; ostal je tri dni na gradu in ko je odhajal, gospodična uže nij več jokala, nego skakala je kakor srna in vso njeno dragoti- no mu je prinesla v srebrni skledi; ako ga neče za odmeno, naj si ga tedaj vzame za spomin. Ali moj praotec nij ničesa vzel niti od gospodične niti od grofa, ter prišel zopet v naše hribe tako siromašen, kakor je od-

šel. Gospodični je res pomagal; čez leto in dan se je možila z nekim knezom. Ali sam sebi je navalil grozno breme, katerega se nikoli več nij oprostil — odnesel je z grada tožbo in brepenjenje po gospodični. Od te dobe je noter do smrti nij mogel iz glave; nihče ga ni videl, da bi se bil smijal. Ljudi se je ogibal, mladi ženi svoji je hodil s pota in svojih otrok nij nikoli poljubil. Izgubil je tek in spanje in v kratkem je prepadel, umrl je v naj lepših letih. Ko je bil živ uže zlo utrujen, vlegel se je na zvezek vrvi, na katerih se je vsaj malo oddahnil ter zadremal; in ta nij imela tuga po čudnem načinu no- bene moči do njega. Ali kakšen počitek je to bil na teh vrveh? Še zdaj jih imamo pri biši za spomin, tudi vrečo, v kateri sti bili glavi; glavi pa je dedček uže davno pošte- no pokopal. Dostikrat nam je uže pravil, koliko je njegova mati prejokala, da jo je moževa ljubezen zapustila, in očitala si je do smrti, da mu nij takrat še bolj branila, da bi ne hodil na grad.“

(Dalje prih.)

nema v §. 51. šol. in uč. reda omenjene sposobnosti in spretnosti, je podoben ptiču, kateremu sti peroti pristriženi. Vzlet, pravilnost in jasnost misli drugih zapopasti in svoje razvijati mu ovira nespretnost ali celó nesposobnost v ustnem in pismenem izrazu.

Pedagogika je od nekdaj preiskovala in zasledovala, kako se pri odgoji z materinim jezikom mladini po najkrajšem potu pojmovi prilastijo in je do sedaj v tej zadevi načela in pota določila, katere veda in skušnja potrjuje. [Po teh načelih so osnovane tudi šolske postave; a §. 6. postave 14. maja 1869 in §. 9. ukaza deželne šol. sveta od dne 14. sept. 1870. števil. 1598. sti s prakso v protislovju: „Ako je materini jezik otrok v kaki šoli deloma eden, deloma drugi deželni jezik, morajo se otroci v dveh oddelkih podučevati.“ To se sicer lepo čita, a v praksi tega do sedaj še nismo našli. V začetku tega §. se čita: „Ako se v kaki šoli zraven materinega jezika še drugi deželni jezik naj uči, držati se je pravila da drugi deželni jezik še le potem nastopi, kadar so učenci v čitanju in pisanju v materinem jeziku trdnost temelj položili.“ Kako se to v praksi razumeva, nas uči skušnja. Nekateri mislijo, da je temelj položen uže v prvem letu, nekateri v drugem itd., nekateri se za to celó nič ne brigajo, ter takoj v začetku z nemščim jezikom začno, akopram nemajo v šoli nemških otrok. In kakšen je pri slednjih izgovor? Pozor! „Nemške črke se pišejo z ravnimi črtami, torej se z nemščino lažje napreduje kakor s slovenščino“ in — „slovenske šolske knjige niso v štajerskem dialektu pisane.“ — Koliko ur se naj za materini in koliko za drugi deželni jezik vzame, nij posebej določeno. Kaj tacega se menda ne sme tako jasno določiti, kar je po načelih pedagogike neslišano. Menda se je za dobro spoznalo, da kaj tacega bolj prikrito ostane, kar je naravnost proti smotru obrneno. S tem so tudi vrata razdražljivi agitaciji široko odprta. Vsak dninar, vsaka babica sme po svoji želji podučevanja v nemščini zahtevati in na takošne „velevažne“ izjave se rade sklicujejo in opirajo razne šolske oblasti, kajti taki ljudje najbolj vedo, kako se v šoli napredovati more, in na smoter se tudi sme v takih slučajih pozabiti. Ka-li? Da se učni jezik še posebej določevati sme (§. 6. post. 14. maja 1869), to ima v praksi ves drugi le ne pedagogični pomen. Pedagogika in priprosta pamet nas uči, da otroka le s pomočjo tistega jezika podučevati moremo, katerega razume t. j. z materinim jezikom. Kaj nam pomaga, ako mu z nerazumljivim jezikom kaj razjasnimo, pa mu ž njim do duha ne sežemo? Zakaj ne določuje kmet, kjer je travnik njegov, kake barve trava naj raste? — Ako v narodni šoli materini jezik zapustimo in se družega poprimemo, smo podobni drvarju, ki pred ali mej delom svojo sekiró proč vrže in si gre drugo kovati. Taki dela sigurno ne dovrši o pravem času. Izgovarja se rado, da je drugi deželni jezik (t. j. nemški) za vsacega potreben in se torej v narodni šoli učiti mora. Ena zlata gora bi nam bila tudi potrebna, da bi si iz občne revščine pomagali. A kaj nam koristi, ako si reči želimo, katerih doseči ne moremo? Ako je narodna šola vse skozi redno obiskovana, bi bi mogoče, da bi se kakih 5—10 učencev od sto za silo nemškega jezika naučilo, a

gladkega in pravilnega ustnega in pismenega izraza si ti ne dosežejo. Kaj pa potem z drugimi učenci? morda kar mimogredé omenjeni smoter v maternem jeziku dosežejo, ako se učne ure za drugi deželni jezik prvemu jemljejo? Kdo se upa tako ravnanje na podlagi šolskih postav zagovarjati? Naj se nam pokaže le ena sama narodna šola, en sam učitelj, ki se upa ne z $\frac{2}{3}$ kakor se zahtevati mora, ampak le s $\frac{1}{2}$ ali vsaj $\frac{1}{3}$ učencev v tujem jeziku omenjeni smoter doseči; občudovati ga hočemo, kot največjega umetnika na svetu. Se vé, da izraza po načinu, kakoršen je omenjen v 4 resoluciji, ne priznavamo.

Poslanci učiteljev! ako bi Vas v deželni učiteljski konferenciji utegnili kaj nagibati, da bi proti jasnim pedagogičnim načelom poprej omenjene napake v najvažnejšem predmetu potrjevali ali prezirali, spominjajte se svoje prisega, ki posredno velja tudi tam, kjer ste poklicani za napredek in blagost slovenske šole delati, govoriti in glasovati!

Domače stvari.

— (Ljubljanska volitev.) V imeniku volilcev ljubljanskega mesta za deželni zbor je vpisanih 1235 volilcev, ker imajo z redkimi izjemami tudi vsi volilci III. razreda volilno pravico. Nahaja se pa mej volilci 33 mož, kateri so kot „purgarji“ vpisani. Ker le-ti nobenega davka ne plačujejo in tudi po osebnih lastnostih nemajo pravice v deželni zbor voliti, napravila se je proti njim reklamacija. Vlada je to može uže leta 1867 iz imenika volilcev izbrisala, tedaj ne dvomimo, da bode tudi zdaj enako ravnala. Sploh pa gg. volilce zlasti one iz III. mestnega volilnega razreda opozorujemo, ako še niso prejeli legitimacijskih listov, naj se precej na magistratu za nje oglase. Iz imenika volilcev se sicer kaže, da je blizu ena tretjina glasov uradnikov, penzionistov in profesorjev, da pa sta dve tretjini domačih ljubljanskih meščanov. Treba je tedaj samo energičnega delovanja, da zmagamo z našim kandidatom dr. Moše-tom.

— (Češki „Pokrok“) tudi veselo pozdravlja narodno zedinjenje slovenskih volilcev v Ljubljani za kandidata dr. Moše-ter pravi, da le zedinjenimi močmi je mogoče kaj doseči proti ustavakom.

— (Iz zgornje Koroške) se nam piše: „Dr. Peter Stornik, rodóm Slovenec iz zgornjega Roža in iskren domorodec je imenovan za rednega učitelja na realni gimnaziji v Beljaku. To tem bolje z veseljem pozdravljamo, ker do sedaj, če ravno je na našej srednji šoli mnogo slovenskih učencev, še nismo nobenega slovenskega profesorja imeli. Kedaj pa bode tudi pri nas jako potrební in opravičeni nauk o slovenščini vpeljan, je za sedaj še ne previdno. Na ovo pomanjkljivost posebno opozorujemo našega slovenskega poslanca v dež. zboru, da na dotičnem mestu interpeluje.

— (Bralno društvo v Borovnici) ima v nedeljo popoldne prvi občni zbor. Udje naj se točno ob $\frac{1}{2}$ 6 uri popoldne v prostorih g. L. Verbiča snidejo. Ob $\frac{1}{2}$ 7 je začetek veselice, h kateri uljudno vabi ude in neude Odbor.

— (Na c. kr. realki v Gorici) je ostalo do konca šolskega leta 218 učencev

od teh je 128 Lahov, 54 Slovencev, 34 Nemcev in 2 druge narodnosti. V pripravnem tečaju se je 69 mladih Lahov v nemščini dresiralo. Po napredku je 23 odličnjakov, 116 I. reda, 32 z eno dvojko jih je dobilo dovoljenje popravljati črez dva meseca, a II. red jih ima 16, III. pa 27. V pripravnem tečaju je 59 sposobnih za prestop v realko ali gimnazijo, 6 jih mora iz enega predmeta (verstva!) popravljati, a 4 so propali. Ravnatelj Gatti je pred sklepom šolskega leta nevarno obolet, a ravnateljstvo je začasno poverjeno profesorju Fr. Erjavcu.

— (Na učiteljskem izobraževališči v Gorici) bila je ustna izkušnja zrelosti dne 31. avg., 1. in 2. sept. Oglasilo se je 9 kandidatov, 3 Italijani in 6 Slovencev, a ker je 1 Italijan odstopil uže pri pismeni, ostalo jih je še osem, ki so vsi bili spoznani za zrele. In sicer sta dobila 2 Slovenca spričevalo I. reda z odliko, 2 Slovenca spričevalo II. reda, in naposled 2 Slovenca in oba Italijana spričevalo III. reda.

— (Umrlo) je v Ljubljani meseca avgusta 1874 105 oseb, in sicer 52 moškega in 53 ženskega spola.

Razne vesti.

* (Trsna bolezen.) Na Italijanskem, potem v naših južnih deželah je trsna bolezen po pridnem žvepljanju precej odpravljena. Iz Madeira pa, kjer rastejo znana sladka madeirska vina, se piše, da se je letos trsna bolezen silno množila in pokončala mnoge trse v najboljših legah.

* (Pogumen podvzetnik.) Ruske „St. P. V.“ poročajo, da neki Anglež Hobom velikansko podvzetje namerava. Mej Araratom in Erivanom se razprostira velika planjava Sardar-Abad, katera pa je zaradi pomanjkanja voda cela puščoba. Hobom je to planjavo od ruske vlade v najem vzel in hoče vodo Arpat-Čaja, postranske reke Araksesa na planjavo napeljati. Za to podvzetje je pripravljen pet milijonov rubljev žrtvovati; potem bi na pridobljenem obdelanem prostoru lahko do 100.000 ljudi živelo.

* (Nesreča na železnici.) Pri Bombayu v Indiji je vsled dežja neki železniški most bil od vode spodjedn. Železniški čuvaji tega niso zapazili. Ko se vlak pelje črez most, pogrezne se most z vlakom vred v vodo in ne živa duša se nij rešila.

* (Gora Etna) je začela iz treh otlín ogenj bruhati. Okolo nje se čujejo hudi potresi, vendar dozda nij še nič nesreče zgodilo se.

* (Nekaj o tabaku.) O začetku kadenja pripoveduje neka perzijanska pripovedka tako-le: „V starodavnem času živel je v Meki mlad mož, kateri je bil dober in priden, kakor so takrat vsi bili in bi sedaj vsi biti morali. Imel je mnogo zakladov, ali nobenega nij više cenil, nobenega bolje varoval, kakor svojo lepo, pošteno ženo. Ali ta mu zbolí in umrje. Vse je storil, da bi si neizmerne bolečine, katere mu je ta izguba prouzročila, zacelil. Potoval je, vzel štiri najlepše device v Meki za žene, kakor mu je prorok dovolil; ali vse zastonj — nij mogel svoje izgube zabiti. Videč, da mu bo ta žalost nit življenja okrajšala, sklene obiskati nekega modrega moža, kateri je daleč okrog slovel. Bival je v puščavi v majhni celici; mlad mož ga poišče, puščavnik ga ljubeznjivo sprejme, ter ga prosi, naj vse pove, kar mu srce teži. Ko mu mož svoje trpljenje razodene, reče puščavnik tako-le: „Moj sin, pojdi na gomilo tvoje žene, tamkaj boš našel rastlino, katero utrgaj, nabaši jo v cev, ter vleci, ko si jo užgal, dim k sebi; to bode tvoja žena, tvoj oče, mati, brat in moder svetovalec, bode tvojo dušo učil, ter te razveseljeval.“ — Ko je rastlina svojo čudno

moč dokazala, so jo kadili tudi tisti, kateri še niso svojih dragih izgubili; — morebiti zategadelj, da jih ne bi izgubili.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescieri du Barry

v Londonu.

Izvrstna zdravilna hrana Revalescieri du Barry odstrani vse bolezni; namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, navāl krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovale.

Spričevalo št. 73.621.

Na Dunaji, 1. februarja 1871.

Neskončna hvaležnost do Vas mi daje povod, Vam te vrstice pisati. Bil sem skozi štiri mesece od strašne naduhe trpinčen; nikdo mi nij mogel olajšanja dati, dokler nijsem na svet prijatelja Vaše izvrstne Revalescieri vzel, ki me je od tega zlega temeljito ozdravila.

Feliks baron pl. Clarov.

Spričevalo št. 65.715.

Paris, 11. aprila 1866.

Moj gospod! Moja hči, ki je izredno trpela, nij mogla prebavljati niti spati; nespečnost, slabost in nervozna razburjenost jo je prevladovala. Ona se nahaja celo dobro po čokoladi Revalescieri, ki jo je popolnem ozdravila, ima dober tek, dobro prebavljivost, pomirjene živce, zdravo spanje in trdno meso ter je zopet dobre volje.

H. de Montlouis.

Spričevalo št. 73.800.

Mohač, 20. decembra 1871.

Tri mesece sem Vašo slavnoznano „Revalescieri“ užival in po tem od večletne zlate žile ozdravel, ter sem to izvrstno sredstvo enemu svojih prijateljev v rabo pripočil. Prosim torej, da blagovlite takoj poslati 2 funtno škatlico za mojega prijatelja pod mojim Vam že znanim napisom po poštnem podvzetju.

Z vsem spoštovanjem
Jož. Ulllein stavitelj.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Produje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 3, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn.

Tuji.

3. septembra:

Evropa: Nasa iz Lognane. — Lise iz Verbovskega. — Hes iz Frohesdorfa. — Jarc iz Rajhenburga. — Wankonik, Zerjov, Javšnik iz Litije.

Pri Slonu: Mandry iz Celovca. — Dits iz Zagreba. — Vesel, Vio, Paziska Scheidl, Loidl iz Dunaja. — Crosato, Widerkehrn iz Trsta. — Paseti iz Celovca. — Heinricher iz Gradca.

Pri Malici: Punšart iz Celovca. — Horst iz Holandije. — Denk, Bißl, Koch, Miedzidski iz Dunaja. — Reite iz Trsta. — Berghaus iz Gornjega Grada.

Pri Zamorci: Malnar iz Požuna. — Pilnar iz Maribora. — Poklukar iz Dunaja. — Widmar iz Gradca. — Lang iz Gradca.

Pri carju avstrijskem: Madnor iz Trsta. — Gaspersič iz Zoleznikov. **Pri Virantu:** Föderberg iz Zuzemberga. **Pri bavarskem dvoru:** Smolich iz Celja.

Oficijal pri telegrafski postaji podučuje v telegrafstvu in telegrafski manipulaciji

uže več učencev. Kdor hoče v kakoršno si bodi službo pri železnici ali pri državnem telegrafskem uradu vstopiti, si lahko tu temeljito podlago v brzojavstvu pridobi. Natančneje o tem se izve pri administraciji „Slov. Naroda“. (231—3)

J. NEUHÖFER,

c. kr. dvorni optikar in mehanikar.

Fabrična glavna zaloga na Kohlmarkt-u 7 na Dunaji,

si dovoli čestitemu p. t. občinstvu naznanjati, da je vsled mnogih pozivov od strani svojih čč. kupovalcev sklenil,

bogato asortirano zalogo optičnega blaga za nekaj dni tukaj odpreti.

Prodajalnica v hotelu pri Slonu (Elefant) v I. nadstropji.

Prodaja po fabrični ceni po cenilnem kurantu.

Razprodaje se od 9. do 12. in od 1. do 6.

(249—3)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Scher, v Louči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 4. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	75	"
1860 drž. posojilo	109	"	—	"
Akcije narodne banke	975	"	—	"
Kreditne akcije	242	"	—	"
London	109	"	75	"
Napol.	8	"	81	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	85	"

Umrli v Ljubljani

od 1. do 3. septembra:

Matevž Stibil, 70 l. star, delavec na zelodnem raku. Roza 4 l. st. in Marijana Karinger 7 l. st. obe na vnetici grla. Marija Kolijan 58 l., v bolnici za vodenico. Ana Lauš 5 l. in Berta Sigel, 4 mes. st. obe na vnetici grla. Ana Indof, 8 tednov stara na griži.

Fantje na košto

se vzemo pod prav ugodnimi pogoji in dobro izrejo pri podpisnem na **Po-ljanah** hišna št. 70.

(251—2)

Jožef Fatur.

Specerija
A. Jurca v Ptuj
na glavnem trgu šte. 70
in njegova
filijala v Celju,
fršno specerijsko, materijalno
in kolonijalno blago,
Zavarovanje
Deželni produkti
Vino

dobro je v finisnu zbirane barve, soparne in domače moke, najboljša sorte pravih štaterskih naravnih vin iz raznih let, prava žganja in najfinije likerje vse sorte žita, venustajn, slive, jabelke, krompir, travna semena in druge deželne pridelke. Proskbuje poljski gips, cement (za vnanji namet pri hišah), bane za kopanje, nekorupljivo opeko (cigle) izpor, kremeniski pesek, ilovico in čamotno v vsaki kvantiteti. Prevzame zavarovanja proti ogroju in za življenje. Naročila iz dežele se najhitreje in najtočneje izvrše.

Zahvala in priporočba

za gospoda Franca Kasperiča, zvoniškega zdeharja (špenglerja) v Mariboru.

Naš tukajšnji zvonik bil je leta 1868 od nekega drugega mojstra pokrit s ploščami iz cinka. Vendar kmalu po dokončanem delu kazale so se napake. Letos spomladi pa je bilo poprave potreba na vsak način. Blizu 60 ° cinkove strehe se je moralo potrgati in ponoviti.

Težavnega dela se je lotil gospod Franc Kasperič iz Maribora s svojima vrhoma pomagačema: J. Brušom in Gust. Sattlerjem.

Delo je opravil z veliko marljivostjo in spretnostjo. Posebne hvale vredno je to, da je vse priprave soboj imel, kakor dodana podoba kaže.

Podpisani odborniki cerkvenega konkurenčnega odbora tedaj imenovanemu gospodu izrekajo dostojno zahvalo v imenu cele fare ter ga vsem kot spretnega zupanja vrednega mojstra in izvrstnega strokovnjaka priporočajo.

V Hengsbergu 28. julija 1874.

Franz Draksler, Miha Strobl, Franc Wolf, župnik, cerkv. ključar, cerkv. ključar, Franc Cerer, Matija Holman, K. Steingruber, predsednik, odbornik, odbornik.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.